

ผลงานประกอบการพิจารณาประเมินบุคคล
เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะ

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 7 วช.(ด้านการพยาบาล)

เรื่องที่เสนอให้ประเมิน

1. ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
เรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
2. ข้อเสนอ แนวคิด วิธีการเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
เรื่อง เพิ่มประสิทธิผลการอ่านและแปลผลคลื่นไฟฟ้าหัวใจเบื้องต้นสำหรับ
พยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤต

เสนอโดย

นางภัศรพร แสงศิลา

ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ 6 ว(ด้านการพยาบาล)

(ตำแหน่งเลขที่ รพต. 185)

ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลตากสิน

สำนักงานแพทย์

ผลงานที่เป็นผลการดำเนินการที่ผ่านมา

1. ชื่อผลงาน การพยาบาลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ 15 วัน (ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2551)
3. ความรู้ทางวิชาการหรือแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

3.1 กายวิภาคศาสตร์ และ สรีรวิทยา ระบบหายใจ

การหายใจอาจแบ่งเป็น 2 แบบ คือการหายใจภายนอก และการหายใจภายใน

- การหายใจภายนอก แบ่งย่อยออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นท่อทางเดินอากาศ และส่วนที่มีการแลกเปลี่ยนก๊าซ ส่วนที่เป็นท่อทางเดินอากาศ
- การหายใจภายใน เป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างออกซิเจน และคาร์บอนไดออกไซด์ในเนื้อเยื่อ การเคลื่อนที่ของอากาศเข้าและออกของปอดเรียกว่า การระบายอากาศของปอด ปริมาตรอากาศที่อยู่ในถุงลมของปอดเพื่อแลกเปลี่ยนก๊าซเรียกว่าการระบายอากาศของถุงลม กล้ามเนื้อหลักที่ใช้ในการหายใจคือ กล้ามเนื้อกระบังลมและกล้ามเนื้อระหว่างซี่โครง

3.2 ความหมายของโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

หมายถึง การอุดกั้นของทางเดินอากาศขนาดเล็ก โดยทั่วไปร่วมด้วยสภาวะอุดกั้นต่อกรไหลเวียนของอากาศในปอดอย่างเรื้อรัง ซึ่งมีหลอดลมอักเสบเรื้อรัง(Chronic bronchitis) ถุงลมโป่งพอง(Emphysema)

3.3 พยาธิสรีรภาพโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

ผู้ป่วยมีอาการเหนื่อยหอบเฉียบพลัน นอนราบไม่ได้ ตัวอุ่น เสมหะเหนียวจำนวนมาก กระสับกระส่าย ปลายมือปลายเท้าคล้ำ จากการตรวจร่างกาย ได้ยินเสียงวี๊ด (Wheeze) และเสียงครืดคราด (Rhonchi) ในปอดทั้งสองข้าง เสมหะเหนียวในลำคอ ไอไม่ออก หายใจไม่ออก มีไข้ จากการซักประวัติ ผู้ป่วย สูบบุหรี่มาก 1 วันก่อนมีไข้ เหนื่อย หายใจไม่สะดวก 2 ชั่วโมงก่อนมาโรงพยาบาลเหนื่อยมากขึ้น หอบ ลึก พ่นยาแล้วไม่ดีขึ้น ปลายมือปลายเท้าเขียวริมฝีปากสีคล้ำ ผลจากการระคายเคืองอย่างต่อเนื่องทำให้เกิดการอักเสบเรื้อรัง ทั้งในหลอดลม เนื้อปอด และหลอดเลือดปอด มีการเปลี่ยนแปลงของหลอดลมตั้งแต่ขนาดใหญ่ลงไปถึงขนาดเล็ก มีเซลล์ที่เกี่ยวข้องกับการอักเสบแทรกในเยื่อหุ้มทั่วไป ทำให้มีการสร้างน้ำมูกออกมามากและเหนียวกว่าปกติ การอักเสบและการทำลายที่เกิดขึ้นๆ จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของผนังหลอดลม โดยเฉพาะหลอดลมส่วนปลายที่มีเส้นผ่าศูนย์กลางน้อยกว่า 2 มิลลิเมตร ทำให้มีการตีบของหลอดลม เนื้อปอดส่วนหลอดลมฝอยและถุงลมที่ถูกทำลายและโป่งพอง สำหรับบริเวณหลอดเลือดปอดผนังมีการหนาตัวขึ้น มีการเพิ่มจำนวนของกล้ามเนื้อเรียบเซลล์ที่เกี่ยวข้องกับการอักเสบ

3.4 สาเหตุของการเกิดโรค

สาเหตุและกลไกการเกิดโรคที่แท้จริงนั้น แต่ยังไม่ทราบแน่ ที่ได้รับการสนใจในขณะนี้คือ

1. บุหรี่
2. กรรมพันธุ์
3. ผู้สูบบุหรี่มือสอง

4. มลพิษในอากาศ

5. ภาวะติดเชื้อ

3.5 อาการและอาการแสดง

เริ่มแรกอาจยังไม่มีอาการเลย จนกว่าจะเป็นมากพอสมควรจึงเกิดอาการขึ้น ส่วนใหญ่จะมีอาการหลัง 40 ปีขึ้นไป อาการสำคัญที่พบปอดคือ ไอเรื้อรัง (65%) เหนื่อยหอบ (20%) เสียขี้หวีด (15 %)

3.6 การวินิจฉัยโรค

1. อาการ ได้แก่ หอบเหนื่อย ซึ่งจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ หรือไอเรื้อรังมีเสมหะ
2. อาการแสดง อาจตรวจพบ ลมกั่งในถุง ระยะเวลาหายใจออกนานขึ้น มีเสียงหวีด
3. การตรวจทางรังสี ลักษณะกระบังลม แบนราบ และหัวใจมีขนาดเล็ก
4. การตรวจสมรรถภาพปอด มีความจำเป็นในการวินิจฉัยโรคและจัดลำดับความรุนแรง
5. การตรวจวิเคราะห์ก๊าซในเลือดแดงประเมินความรุนแรงของโรคและวางแผนติดตามการรักษา

3.7 การรักษา

การรักษาในระยะสงบ คือ การหยุดสูบบุหรี่ และรักษาด้วยยา รวมถึงมาตรการอื่นๆ การรักษาด้วยยา ยาขยายหลอดลม คอร์ติโคสเตียรอยด์ ฉีดวัคซีนไข้หวัดใหญ่ปีละ 1 ครั้ง ยาละลายเสมหะ การรักษาอื่นๆ ที่ไม่ใช่ยา การฟื้นฟูสมรรถภาพปอด รักษาด้วยออกซิเจนระยะยาว การผ่าตัดรักษา

การรักษาขณะมีการกำเริบของโรค (acute exacerbation)

ผู้ป่วยจะมีอาการเหนื่อยเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ร่วมกับมีปริมาณเสมหะเพิ่มขึ้น หรือมีเสมหะเปลี่ยนสี การรักษาคือเพิ่มขนาดและความถี่ของยาขยายหลอดลมชนิดสูด สำหรับคอร์ติโคสเตียรอยด์ พิจารณาเป็นราย โดยให้เพรดนิโซโลน รับประทาน นาน 5-7 วัน ส่วนยาต้านจุลชีพพิจารณาให้ในรายที่มีเสมหะเปลี่ยนสีหรือมีไข้ การใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจ

3.8 ปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

ปัจจัยที่ทำให้หลอดลมอุดกั้นเรื้อรัง มีอาการกำเริบ ได้แก่

1. การติดเชื้อในทางเดินหายใจและเนื้อปอด เป็นเหตุชักนำสำคัญและพบบ่อย
2. ภาวะหัวใจห้องล่างซ้ายล้มเหลว ภาวะโพรงเยื่อหุ้มปอดมีอากาศ เส้นเลือดปอดอุดตัน
3. การใช้ยากดประสาทและยานอนหลับ
4. การผ่าตัดทรวงอกและช่องท้อง มีผลทำให้เจ็บปอดไม่สามารถหายใจลึกและไอแรงได้
5. การให้อาหารทางสายยางที่มีปริมาณคาร์โบไฮเดรตสูง ภาวะทุพโภชนาการ
6. การให้ออกซิเจนแก่ผู้ป่วยมากเกินไป
7. โรคทางเมตาบอลิก โรคระบบทางเดินหายใจระยะสุดท้าย
8. โรคอื่น ๆ เช่น ภาวะเลือดออกในระบบทางเดินอาหาร

3.9 การพยาบาลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

เป้าหมายของการพยาบาลที่สำคัญ มีดังนี้

1. สามารถหายใจได้เองและได้ออกซิเจนอย่างเพียงพอ

2. ได้รับสารอาหารเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย
3. ภาวะการติดเชื้อได้รับการรักษาให้หมดไป และมีการป้องกันการติดเชื้อซ้ำ
4. ผู้ป่วยเข้าใจถึงภาวะการเจ็บป่วยการดำเนินของโรค และแผนการรักษา

ข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลที่พบในผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง

1. การจับเสมหะไม่มีประสิทธิภาพ มีความบกพร่องในการแลกเปลี่ยนก๊าซ แบบแผนการหายใจไม่มีประสิทธิภาพ
2. ภาวะโภชนาการเปลี่ยนแปลง : ได้รับอาหารน้อยกว่าความต้องการของร่างกาย/ขาดสารอาหารเสี่ยงต่อการติดเชื้อ
3. ความทนในกิจกรรมลดลง วิตกกังวล แบบแผนการนอนหลับเปลี่ยนแปลง
4. การดำเนินชีวิตในครอบครัวเปลี่ยนแปลง/แบบแผนการเผชิญความเครียดของครอบครัวไม่มีประสิทธิภาพ มีความบกพร่องทางเพศสัมพันธ์ รู้สึกหมดพลังอำนาจ ขาดความรู้

3.10 ความรู้เกี่ยวกับเภสัชวิทยา

Ativan เป็นยากลุ่มลดความวิตกกังวล นอนไม่หลับที่มีสาเหตุมาจากความวิตกกังวล ผลข้างเคียง ง่วง ซึม มึนงง อ่อนแรง สับสน หัวใจหยุดเต้น เห็นภาพซ้อน

Aspirin เป็นยาประเภทยาต้านการจับกลุ่มเกล็ดเลือด ผลข้างเคียงระคายเคืองกระเพาะอาหาร ทำลายหน้าที่ของเกล็ดเลือด อาจมีเลือดกำเดาออก เลือดแข็งตัวช้า หูอื้อเวียนศีรษะ

Berodual ยาขยายหลอดลมชนิดพ่น ป้องกันการเกิดอาการหอบหืดและการหดเกร็งของหลอดลม ผลข้างเคียงระคายเคืองคอหอย มึนงง กลัว เหนื่อยล้า หัวใจเต้นเร็ว แสบอก กล้ามเนื้อเป็นตะคริว

Cef-3 เป็นยากลุ่มเซฟาโลสปอริน ออกฤทธิ์ฆ่าเชื้อแบคทีเรียชนิดกรัมบวก ผลข้างเคียง ปวดศีรษะ มึนงง คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย เบื่ออาหาร ปวดท้อง ท้องอืด

Dexamethasone เป็นยากลุ่มสเตียรอยด์ รักษาอาการแพ้อย่างเฉียบพลัน ผลข้างเคียง ถ้าให้ยาเร็ว หายใจลำบาก นอนไม่หลับ กระสับกระส่าย ปวดศีรษะ อารมณ์แปรปรวน ชัก หัวใจเต้นผิดปกติ หงุดหงิด

Dopamine เป็นยากระตุ้นหัวใจ รักษาภาวะช็อก ผลการออกฤทธิ์ของยา ผลข้างเคียง คลื่นไส้ อาเจียน ความดันโลหิตต่ำหรือสูง หัวใจเต้นไม่เป็นจังหวะ ชีพจรเต้นเร็ว

Elixir KCL เป็นยาน้ำให้เพื่อทดแทนโปแตสเซียม ท้องเสีย ขาดอาหาร หรือให้ยาขับปัสสาวะ ผลข้างเคียง ชา สับสน การทำงานของหัวใจลดลง คลื่นไฟฟ้าหัวใจเต้นผิดปกติ คลื่นไส้ อาเจียน

Enoxaparin ประเภทป้องกันการเกิดโรคลิ่มเลือดอุดตันเส้นเลือดดำ ป้องกันภาวะแทรกซ้อนในผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือดและการอุดตันที่ปอดผลข้างเคียงมีเลือดออกตามอวัยวะต่างๆ

Fluimucil ประเภทลดความหนืดของเสมหะ ผลข้างเคียง ซึม ง่วงนอน เยื่อปากอักเสบ น้ำมูกใสๆไหล คลื่นไส้ อาเจียน ผื่นลมพิษ

Isordil ยาขยายหลอดเลือดหัวใจ ใช้รักษาและป้องกันอาการเจ็บหน้าอก มีผลทำให้หลอดเลือดแดงและดำขยายตัว ผลข้างเคียง มึนงง ปวดศีรษะ เวียนศีรษะอ่อนเพลีย

Lasix ยาขับปัสสาวะ ผลข้างเคียง ร่างกายขาดน้ำอย่างรวดเร็ว ปริมาณเลือดไหลเวียนลดต่ำผิดปกติ มีอาการของการสูญเสียโซเดียม โพแทสเซียม และแคลเซียม เช่น อ่อนเพลีย ไม่มีแรง

Miracid เป็นยาลดกรดในกระเพาะอาหาร รักษาการหลังกรดมากเกินไป ผลข้างเคียงพบน้อย อาจพบอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ท้องเดิน ท้องผูก ท้องอืด

MOM (Milk of Magnesia Pharmsand) เป็นยาลดกรดรักษาแผลทางเดินอาหารและมีฤทธิ์เป็น ยาระบาย อาจทำให้เกิดภาวะแมกนีเซียมสูงในเลือด

Paracetamol ยาระงับปวด ลดไข้ ปวดลดไข้ได้ดี ใช้ในผู้ที่แพ้แอสไพริน มีปัญหาเลือดออก ได้รับความต้านการแข็งตัวของเลือด โรคเกาต์ ผลข้างเคียง ง่วงซึม แพ้ เช่น มีผื่น บวม

Pencor ยาลดความดันโลหิตสูง ออกฤทธิ์ขยายหลอดเลือดดำและหลอดเลือดแดง ยากจะช่วยให้ความดันโลหิตลดลง ผลข้างเคียง ปวดศีรษะ ความดันโลหิตต่ำเมื่อเปลี่ยนท่า

Tazocin ยาปฏิชีวนะกลุ่มเพนนิซิลลิน รักษาการติดเชื้อในช่องท้อง ผลข้างเคียง ปวดบวมแดงและ แห้ง ตรงบริเวณที่ฉีด อาจมีอาการคลื่นไส้ อาเจียนและถ่ายเหลว

Theodur ยาขยายหลอดลม บรรเทาอาการหอบหืด ผลข้างเคียง หัวใจเต้นไม่เป็นจังหวะ กระสับกระส่าย คลื่นไส้ อาเจียน ปัสสาวะกั่งก้าง ปวดศีรษะ ชีพจรเร็ว ใจเต้น

Valium ยาลดความวิตกกังวล ระวังอาการชัก และสงบประสาท ผลข้างเคียง ถ้าให้ในขนาด สูงๆหรือใช้นานในระยะเวลา อาจเกิดการหายใจ ตามัว เห็นภาพซ้อน ปวดศีรษะ

Ventolin ยาขยายหลอดลม ผลข้างเคียง มีน้อยโดยเฉพาะยาที่ให้โดยการพ่นหรือสูดลม ถ้าใช้ รับประทาน อาจพบอาการมือสั่น ปวดศีรษะ หัวใจเต้นเร็ว

แนวคิดที่ใช้ในการดำเนินการ

1. กรอบแนวคิดในการกำหนดข้อวินิจฉัยการพยาบาลแห่งอเมริกาเหนือ (NANDA)
2. ประเมินภาวะสุขภาพตามกรอบแนวคิดของการประเมินสุขภาพของกอร์ดอน
3. ทฤษฎีการพยาบาลของโอเร็ม

4. สรุปสาระสำคัญของเรื่องและขั้นตอนการดำเนินการ

สาระสำคัญของเรื่อง :

โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง (chronic obstructive pulmonary disease : COPD) เกิดขึ้นได้ทุกอายุตั้งแต่เด็ก ไปจนกระทั่งถึงคนสูงอายุ ในเด็กมีการแพ้สารบางอย่างเป็นประจำ เมื่อนานเข้าก็ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในปอดไปเป็นโรคหืด ส่วนผู้ใหญ่ที่สูบบุหรี่ในปริมาณน้อยถึงมาก และต้องอยู่ในที่มีสิ่งระคายเคืองต่อ ปอด ที่มีอยู่ในอากาศมาก ๆ ในระยะแรกจะทำให้เป็นโรคหลอดลมอักเสบเรื้อรัง (Chronic bronchitis) แล้ว ต่อไปจึงเปลี่ยนเป็นโรคถุงลมโป่งพอง (Pulmonary emphysema) เมื่อผู้ป่วยมีอาการ และได้รับการรักษาที่ รวดเร็ว ซึ่งนับว่าเป็นเรื่องใหญ่ และสำคัญมาก ในความรู้สึกรู้สึกของญาติและผู้ป่วย จึงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาเรื่องการพยาบาลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าตำราเกี่ยวกับโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง และทฤษฎีทางการพยาบาลต่างๆ

2. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับอาการสำคัญ ประวัติการเจ็บป่วย ประวัติแพ้ยาหรือสารเคมี แบบแผนการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งประเมินสภาพผู้ป่วย ผู้ป่วยกรณีศึกษารายนี้ มาโรงพยาบาลด้วยอาการไข้ ไอ มีเสมหะ 2 วัน และเริ่มเหนื่อยหอบมากขึ้น กระสับกระส่ายปลายมือปลายเท้าเขียวคล้ำ นอนราบไม่ได้ หายใจมีเสียงวี๊ด ออกซิเจนในกระแสเลือดร้อยละ 88 นำส่งโรงพยาบาลบางปะกอก 5 ใส่ท่อหลอดลมคอ และใส่เครื่องช่วยหายใจ ได้ย้ายผู้ป่วยมารักษาต่อที่โรงพยาบาลตากสิน แพทย์รับไว้ในโรงพยาบาล วินิจฉัยว่าเป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังระยะเฉียบพลันและให้รับผู้ป่วยพักรักษาตัวที่หอผู้ป่วยอายุรกรรมชายวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 เวลา 19.15 น. และย้ายเข้ารับการรักษาที่หอบำบัดผู้ป่วยหนักโรคหัวใจเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2551 เวลา 00.30 น. ขณะอยู่ในความดูแลพบข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลจำนวน 9 ข้อ ได้รับการแก้ไขให้หมดไปแล้วทุกข้อ การวินิจฉัยครั้งสุดท้าย โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ระยะเฉียบพลัน ผู้ป่วยพ้นจากความดูแลในวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2551 เวลา 13.00 น.

3. นำข้อมูลกรณีศึกษาที่รวบรวมได้มาจัดทำเป็นเอกสารทางวิชาการและนำเสนอตามลำดับขั้นตอน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลงาน

5. ผู้ร่วมดำเนินการ ไม่มี

6. ส่วนของงานที่ผู้เสนอเป็นผู้ปฏิบัติ เป็นผู้ดำเนินการทั้งหมดร้อยละ 100 ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของกรณีศึกษา ชายไทย อายุ 81 ปี สถานภาพคู่ นับถือศาสนาพุทธ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไม่มีอาชีพภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพมหานคร เข้ารับการักษาที่หอบำบัดผู้ป่วยหนักโรคหัวใจ เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2551 เวลา 00.30 นาฬิกา เลขที่ภายนอก 50239/49 เลขที่ภายใน 9600/51 มีอาการไข้ ไอมีเสมหะ 2 วัน ก่อนมาโรงพยาบาล และเริ่มมีอาการเหนื่อยมากขึ้น 1 วัน ก่อนมาโรงพยาบาล กระสับกระส่าย ปลายมือปลายเท้าคล้ำ นอนราบไม่ได้ หายใจมีเสียงวี๊ด (wheeze) มีภาวะออกซิเจนในกระแสเลือดร้อยละ 88 นำส่งโรงพยาบาลบางปะกอก 5 ที่อุบัติเหตุ โรงพยาบาลบางปะกอก 5 ใส่ท่อหลอดลมคอ ขนาด 7.5 ตำแหน่ง 20 ผู้ป่วยหายใจเหนื่อยมากกว่า 36 ครั้ง/นาที อัตราการเต้นของหัวใจ 140-160 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 157/100 มิลลิเมตรปรอท ต้องใส่เครื่องช่วยหายใจ ย้ายผู้ป่วยมารักษาต่อที่โรงพยาบาลตากสิน ตามสิทธิ์ประกันสุขภาพถ้วนหน้า โรงพยาบาลตากสินรับผู้ป่วยไว้รักษา เมื่อเวลา 19.15 น. วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 ที่หอผู้ป่วยอายุรกรรมชายและย้ายเข้ารับการรักษาที่ หอบำบัดผู้ป่วยหนักโรคหัวใจ เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2551 เวลา 00.30 นาฬิกา

การประเมินแบบแผนสุขภาพ

ได้นำเอาแบบแผนการประเมินสุขภาพ 11 แบบแผน ตามกรอบแนวคิดของกอร์ดอนมาใช้พบว่า มีแบบแผนที่ผิดปกติ 7 แบบแผน ดังนี้

1. การรับรู้เกี่ยวกับสุขภาพและการดูแลสุขภาพ

ผู้ป่วยสูบบุหรี่ 40 ปี เลิกได้ 10 ปี ไม่ดื่มสุรา เวลาเจ็บป่วยไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาล

อาการสำคัญ 1 วันก่อนมาโรงพยาบาล ผู้ป่วยมีอาการเหนื่อยหอบ ริมฝีปาก ปลายมือปลายเท้าสีคล้ำ กระสับกระส่าย หายใจมีเสียงวี๊ด (Wheeze)

ประวัติการเจ็บป่วยปัจจุบัน 2 วันก่อน ผู้ป่วยมีอาการไข้ ไอ มีเสมหะ หายใจไม่ค่อยสะดวก วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2551 มีอาการเหนื่อยมากขึ้น

ประวัติการเจ็บป่วยและการเจ็บป่วยในอดีต ผู้ป่วยเป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง 10 ปี รักษาต่อเนื่องที่ ร.พ. ศิริราช ไม่เคยขาดยา เคยผ่าตัด ต่อมลูกหมาก เมื่อ 2 ปีที่แล้ว

ประวัติการเจ็บป่วยของครอบครัว บิดามารดา เสียชีวิต ผู้ป่วยอยู่กับภรรยา และบุตรชาย ปฏิเสธโรคทางกรรมพันธุ์หรือโรคติดต่อ

การตรวจร่างกายพบว่า ผู้ป่วยมีอาการหอบเหนื่อย กระสับกระส่าย ปลายมือปลายเท้า ริมฝีปากมีสีคล้ำ หายใจมีเสียงวี๊ด (Wheeze) มีภาวะออกซิเจนในกระแสเลือดต่ำร้อยละ 88 อัตราการเต้นของหัวใจ 160 ครั้ง/นาที หายใจ 36 ครั้ง/นาที

2. โภชนาการและการเผาผลาญ ในภาวะปกติผู้ป่วยรับประทานอาหารวันละ 3 มื้อ ดื่มน้ำวันละ 4 - 6 แก้ว ผู้ป่วยหลังใส่ท่อช่วยหายใจทางปากและมีเครื่องช่วยหายใจร่วม แพทย์ให้งดอาหาร น้ำ และยาทุกชนิดทางปากเป็นเวลา 3 วัน ได้รับสารน้ำทางหลอดเลือดดำ คือ 0.9 NSS 1,000 มิลลิลิตร หยดในอัตรา 60 มิลลิลิตร/ชั่วโมง หลังจากนั้น ได้รับอาหารเหลวทางสายยางต่อจนทำการถอดท่อช่วยหายใจออกได้
3. การขยับถ่าย ก่อนการเจ็บป่วยผู้ป่วยมีการถ่ายปัสสาวะลำบาก หลังผ่าตัดต่อมลูกหมาก ปัสสาวะสะดวกขึ้น ถ่ายอุจจาระปกติ หลังใส่ท่อช่วยหายใจและเครื่องช่วยหายใจร่วมได้รับการคาสายสวนปัสสาวะ สีของปัสสาวะสีเข้ม ไม่มีตะกอนขุ่น จำนวนน้อย
4. กิจกรรมและการออกกำลังกาย ก่อนการเจ็บป่วยผู้ป่วยแข็งแรงดี ช่วยเหลือตนเองได้ หลังได้รับการใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจร่วม ผู้ป่วยมีอาการเหนื่อย อ่อนเพลีย ถูกจำกัดกิจกรรมบนเตียง ไม่สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้
5. ความรู้สึกลึกซึ้งและการรับรู้ ผู้ป่วยรู้ว่าตนเองเป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังมาก่อน ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่องไม่เคยขาดยา หลังจากรับการใส่ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจ มีการสื่อสารลำบาก เนื่องจาก ผู้ป่วยมีภาวะหูตึงร่วมด้วย
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว ทั้งหมด 4 คน มีภรรยา และบุตรชายเป็นผู้ดูแลขณะเจ็บป่วย
7. การปรับตัวและความทนต่อความเครียด ผู้ป่วยเป็นผู้สูงอายุไม่ได้ประกอบอาชีพ จึงวิตกกังวล กลัวจะเป็นภาระกับลูกชาย เรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายต่างๆ ประจำวันและการดูแลต่อที่บ้าน ระหว่างที่ผู้ป่วยอยู่โรงพยาบาลมีข้อวินิจฉัยทางการพยาบาลดังนี้

ปัญหาที่ 1 ผู้ป่วยมีโอกาสเกิดภาวะพร่องออกซิเจนเนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานของปอดลดลง มีพยาธิสภาพที่ปอด

ข้อมูลสนับสนุน ผู้ป่วยหายใจลำบาก เหนื่อย มีเสมหะสีขาวเหนียวจำนวนมาก ไอขับเสมหะเองไม่ได้ อัตราการหายใจ มากกว่า 24 ครั้ง ต้องใส่ท่อหลอดลมคอ ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนน้อยกว่า 90 เปอร์เซ็นต์ จุดประสงค์การพยาบาล ผู้ป่วยไม่เกิดภาวะพร่องออกซิเจน

กิจกรรมการพยาบาล

1. จัดทำนอนให้อ่อนศีรษะสูง ดูแลทางเดินหายใจให้โล่ง ส่งเสริมให้มีการขยายตัวของปอด และระบายเสมหะ ให้ออกซิเจนทางเครื่องช่วยหายใจ ดูแลให้ยาพ่นทุก 4 ชั่วโมง

2. ประเมิน บันทึกระดับความรู้สึกตัว ลักษณะของสีผิว ลักษณะเสมหะ สัญญาณชีพทุก 15 นาที และทุก 30 นาที เมื่อคงที่อาจวัดทุก 1-2 ชั่วโมง

การประเมินผล ปัญหาที่ได้รับการแก้ไขหมดไปในการเยี่ยมครั้งที่ 5 (วันที่ 13 มิถุนายน 2551)

ปัญหาที่ 2 ผู้ป่วยอาจเกิดภาวะปริมาณเลือดที่ถูกบีบออกจากหัวใจต่อนาทีลดลง (Low cardiac output) เนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานของหัวใจลดลง

ข้อมูลสนับสนุน ระบบการไหลเวียน (hemodynamic) เปลี่ยนแปลงในทางเลวลง ชีพจร เร็วกว่า 100 ครั้งต่อนาที

จุดประสงค์การพยาบาล ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะปริมาณเลือดที่ถูกบีบออกจากหัวใจต่อนาทีลดลง (Low cardiac output)

กิจกรรมการพยาบาล

1. ดูแลให้ได้รับการพักผ่อน เพื่อลดปริมาณการใช้ออกซิเจน
2. ตรวจสอบที่กสัญญาณชีพทุก 1 ชั่วโมง หรือมากกว่านั้น จนกว่าจะคงที่
3. ดูแลให้ได้รับสารน้ำและยาต่างๆ สังเกตอาการเปลี่ยนแปลง เช่น ชีพจรเร็ว ความดันโลหิตต่ำ

กระสับกระส่าย และรายงานแพทย์ทราบ เฝ้าระวังการให้ยา Dopamine

4. ติดตามการเปลี่ยนแปลงของคลื่นไฟฟ้าหัวใจ ค่าความอิมตัวของออกซิเจน

การประเมินผล ปัญหาได้รับการแก้ไขหมดไปในการเยี่ยมครั้งที่ 2 (วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2551)

ปัญหาที่ 3 ผู้ป่วยมีภาวะปอดอักเสบจากการติดเชื้อ เนื่องจากการใส่เครื่องช่วยหายใจ

ข้อมูลสนับสนุน

1. มีไข้ 37.7 องศาเซลเซียส หายใจเหนื่อย เสมหะเหลืองข้น
2. ภาพรังสีทรวงอก มีความผิดปกติ ตรวจร่างกายพบอาการปอดอักเสบ ได้แก่ เคาะทึบ
3. เพาะเชื้อเสมหะพบ เชื้อ Klebsella pneumoniae

จุดประสงค์การพยาบาล ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะติดเชื้อ ภาวะปอดอักเสบ

กิจกรรมการพยาบาล

1. ล้างมือ ใช้ผ้าปิดปาก จมูก ขณะดูแลเสมหะ
2. จัดทำนอน ให้อ่อนหงายศีรษะสูง 30 องศา ดูแลเสมหะอย่างถูกวิธี ตามหลัก Aseptic techniques
3. ประเมินสัญญาณชีพทุก การเปลี่ยนแปลงของไข้, รังสีทรวงอก, ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ
4. ดูแลการให้ยาปฏิชีวนะ, การให้สารน้ำ, สารอาหาร ตามแผนการรักษาของแพทย์
5. ทำความสะอาดปากฟันอย่างถูกวิธีทุก 8 ชั่วโมง หรือแปรงฟันให้สะอาด, ดูแลให้อาหาร

ทางสายยางอย่างถูกวิธี

การประเมินผล ปัญหาได้รับการแก้ไขหมดไปในการเยี่ยมครั้งที่ 4 (วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ. 2551)

ปัญหาที่ 4 มีโอกาสติดเชื้อทางเดินปัสสาวะจากการใส่สายสวนปัสสาวะ

ข้อมูลสนับสนุน มีไข้ 37.7 องศาเซลเซียส ปัสสาวะขุ่น มีกลิ่นเหม็น

จุดประสงค์การพยาบาล ผู้ป่วยไม่เกิดการติดเชื้อของระบบทางเดินปัสสาวะ

กิจกรรมการพยาบาล

1. ล้างมือทุกครั้งก่อนและหลังให้การพยาบาล โดยยึดหลัก Aseptic techniques
2. ตั้งเกตและบันทึก สี ลักษณะ กลิ่น ปริมาณปัสสาวะ ทำความสะอาดบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์

ในกรณีผู้ป่วยช่วยเหลือตัวเองไม่ได้

3. ดูแลให้ผู้ป่วยได้รับสารน้ำและยาตามแผนการรักษาและติดตามผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ
4. ดิจยึดสายสวนปัสสาวะให้อยู่ในตำแหน่งที่ถูกต้อง, ดูแลไม่ให้สายหัก พับ พัน คด และให้

เป็นระบบปิดและวางระดับถุงปัสสาวะให้ต่ำกว่าระดับกระเพาะปัสสาวะเสมอ

การประเมินผล ปัญหาได้รับการแก้ไขหมดไปในการเยี่ยมครั้งที่ 4 (วันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2551)

ปัญหาที่ 5 ผู้ป่วยมีโอกาสเกิดภาวะน้ำเกิน อาจเป็นผลมาจากประสิทธิภาพของระบบไหลเวียนโลหิตลดลง

ข้อมูลสนับสนุน เสียงปอดมี Crepitation, Chest x-ray มี pulmonary edema มีอาการเหนื่อย อัตราการหายใจ 30 ครั้ง/นาที

จุดประสงค์การพยาบาล ปลอดภัยจากภาวะน้ำเกิน

กิจกรรมการพยาบาล

1. บันทึกสัญญาณชีพ สังเกตอาการบวมตามแขนขา อัตราการหายใจ ฟังเสียงปอดว่าผิดปกติหรือไม่
2. ดูแลให้ยาขับปัสสาวะ เฝ้าระวังอาการข้างเคียง บันทึกปริมาณน้ำเข้าออก

การประเมินผล ปัญหาได้รับการแก้ไขหมดไปในการเยี่ยมครั้งที่ 1 (วันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2551)

ปัญหาที่ 6 ผู้ป่วยมีโอกาสเกิดภาวะเลือดออกตามอวัยวะต่าง ๆ

จุดประสงค์การพยาบาล ผู้ป่วยไม่มีเลือดออกตามอวัยวะต่าง ๆ

ข้อมูลสนับสนุน ได้รับยา Enoxaparin 40 มิลลิกรัม เข้าทางชั้นใต้ผิวหนังทุก 12 ชั่วโมงตั้งแต่วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2551

กิจกรรมการพยาบาล

1. ซักประวัติเกี่ยวกับการมีเลือดออกตามร่างกาย ติดตามผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ เช่น CBC เกร็ดเลือด ถ้าต่ำลง 30 - 50 เปอร์เซนต์ ของปกติให้หยุดยาและรายงานแพทย์

2. งดฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ, ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ เช่น หกล้ม ตกเตียง สังเกตภาวะเลือดออกจากอวัยวะต่าง ๆ ถ้าพบมีจุดแดงใต้ผิวหนังที่ฉีดยา รายงานแพทย์

การประเมินผล ปัญหาได้รับการแก้ไขหมดไปในการเยี่ยมครั้งที่ 2 (วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2551)

ปัญหาที่ 7 ผู้ป่วยท้องผูก

ข้อมูลสนับสนุน ผู้ป่วยไม่ถ่ายอุจจาระ 5 วัน มีอาการอ่อนเพลีย การเคลื่อนไหวร่างกายน้อยลง

จุดประสงค์การพยาบาล ผู้ป่วยไม่มีอาการท้องผูก ไม่เกิดอาการท้องอืด

กิจกรรมการพยาบาล

1. ดูแลให้อาหารปั่นและน้ำทางสายตามแผนการรักษา
2. ดูแลช่วยเหลือและกระตุ้นให้ผู้ป่วยมีการเคลื่อนไหวร่างกายให้มากขึ้น ปรึกษากายภาพบำบัด

3. คูแฉีหยา MOM จำนวน 30 มิลลิลิตร ทางสายยาง ถ้ายังมีอาการท้องผูกอยู่ให้สวน Unison enema การประเมนผล ปัญหาได้รับการแก้ไขหมดไปในการเยี่ยมครั้งที่ 3 (วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2551)

ปัญหาที่ 8 ผู้ป่วยมีโอกาสเกิดภาวะช็อค เนื่องจากมีเลือดปนในปัสสาวะ

ข้อมูลสนับสนุน ผู้ป่วยใส่สายสวนปัสสาวะ ตั้งแต่ 3 มิถุนายน 2551 ปัสสาวะเป็นสีแดงจัด อุณหภูมิในร่างกาย 36 - 38 องศาเซลเซียส เม็ดเลือดขาวในปัสสาวะ 20 - 30 /HPF

จุดประสงค์การพยาบาล ผู้ป่วยไม่เกิดและปลอดภัยจากภาวะช็อค

กิจกรรมการพยาบาล

1. บันทึกสัญญาณชีพ ลักษณะ ปริมาณสีและของปัสสาวะ เพื่อประเมินภาวะเลือดออก
2. จัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุที่เสี่ยงต่อการเกิดเลือดออกง่าย
3. ดูแล Foley's catheter contineuos irrigate ตามแผนการรักษาของแพทย์
4. ติดตามผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและรายงานให้แพทย์ทราบ

การประเมินผล ปัญหาได้รับการแก้ไขหมดไปในการเยี่ยมครั้งที่ 4 วันที่ (14 มิถุนายน พ.ศ. 2551)

ปัญหาที่ 9 ผู้ป่วยและญาติมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับภาวะความเจ็บป่วย

ข้อมูลสนับสนุน

1. ญาติมีสีหน้าครุ่นคิด วิตกกังวล ขณะนอนพักรักษาตัวในหอผู้ป่วยหนักโรคหัวใจ
2. มีอุปสรรคทางการแพทย์มารบกวนการพักผ่อน

จุดประสงค์การพยาบาล ผู้ป่วยและญาติคลายความกังวลเกี่ยวกับภาวะความเจ็บป่วยของผู้ป่วย

กิจกรรมการพยาบาล

1. อธิบายให้ผู้ป่วยและญาติเข้าใจถึงความสำคัญของการรักษาพยาบาล
2. สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ป่วยและญาติ ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย
3. เปิดโอกาสให้ญาติเยี่ยม ชักถามข้อสงสัย ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วย
4. ติดต่อประสานงานเพื่อให้ได้รับการดูแลตามสหสาขาวิชาชีพ

การประเมินผล ปัญหาได้รับการแก้ไขหมดไปในการเยี่ยมครั้งที่ 2 (วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2551)

7. ผลสำเร็จของงาน

ได้ให้การพยาบาลและศึกษาติดตามประเมินผลการพยาบาลเป็นเวลา 15 วัน ตั้งแต่วันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2551 พบปัญหา 9 ข้อ ได้รับการแก้ไขได้ทั้งหมดพร้อมทั้งให้คำแนะนำ ก่อนกลับบ้าน ผู้ป่วยและญาติสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง นัดมาตรวจหลังจากจำหน่าย 2 สัปดาห์ จึงทำให้ผลการปฏิบัติการพยาบาลมีผลสัมฤทธิ์

8. การนำไปใช้ประโยชน์

1. เพิ่มคุณภาพการให้บริการทางการพยาบาลกรณีศึกษาผู้ป่วยที่เป็นโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่ต้องได้ท่อช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจช่วย
2. เป็นแนวทางในการนำมาพัฒนาการบริการให้ดียิ่งขึ้น
3. เพิ่มพูนความรู้แก่ผู้ศึกษากรณีศึกษาผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังที่มีภาวะแทรกซ้อน

4. ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นภาวะครอบครัวน้อยที่สุด
5. ผู้ป่วยและญาติเกิดความพอใจในการได้รับบริการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ

9. ความยุ่งยาก ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินการ

1. ผู้ป่วยมีภาวะหายใจล้มเหลว ซึ่งเป็นภาวะวิกฤตต้องให้การช่วยเหลือเร่งด่วน ในการใส่ท่อช่วยหายใจ แบบบวกดันและเตรียมอุปกรณ์ในการช่วยฟื้นคืนชีพ
2. เตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วย ให้พร้อมใช้ได้ทันที เช่น ออกซิเจน เครื่องดูดเสมหะ เครื่องช่วยหายใจ เครื่องติดตามการทำงานของหัวใจตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งจำเป็นต้องมีจากศูนย์เครื่องมือแพทย์
3. ผู้ป่วยเป็นผู้สูงอายุ หูตึง การสื่อสารในการให้การรักษาพยาบาลค่อนข้างลำบาก ทำให้ผู้ป่วยเข้าใจยากขึ้น
4. ผู้ป่วยมีอาการเหนื่อยหอบ กระสับกระส่าย จำเป็นต้องผูกยึดแขนไว้เพื่อป้องกันอันตรายจากท่อเลื่อนหลุด หรือตกเตียง

10. ข้อเสนอแนะ

1. มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่พยาบาลภายในหอผู้ป่วยถึงวิกฤต เรื่องการดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ที่ต้องใส่ท่อเครื่องช่วยหายใจและใช้เครื่องช่วยหายใจร่วม
2. จัดทำแนวทางกับสาขาวิชาชีพ ในการดูแลผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังแบบองค์รวม
3. จัดทำรูปภาพเพื่อการสื่อสารกับผู้สูงอายุหรือผู้ที่ใส่ท่อช่วยหายใจที่ไม่สามารถพูดได้

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ และได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเป็นไปตามคำแนะนำของคณะกรรมการ

ลงชื่อ.....

(นางภัทรพร แสงศิลา)

ผู้ขอรับการประเมิน

วันที่ 19 / มีนาคม / 2553

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

ลงชื่อ.....

(นางนันทวัน จาตุรันตวิชัย)

ตำแหน่งหัวหน้าพยาบาล ฝ่ายการพยาบาล

โรงพยาบาลตากสิน

วันที่ 17 / มีนาคม / 2553

ลงชื่อ.....

(นายพิชญา นาควิชะระ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลกลาง

ขณะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงพยาบาลตากสิน

วันที่ 18 / มีนาคม / 2553

เอกสารอ้างอิง

- กิตติวราห์ เศรษฐบุตร. การพยาบาลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดกั้นเรื้อรัง. กรุงเทพมหานคร :
พี. เอ. ลิฟวิง จำกัด, 2547.
- กรมการแพทย์,กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือการเขียนข้อวินิจฉัยการพยาบาล ของ NANDA
(The North of America Nursing Diagnosis Association).ฉบับปรับปรุงแก้ไขครั้งที่ 1. กลุ่มงาน
การพยาบาล โรงพยาบาลนพรัตน์ราชธานี,2543.
- กรองจิต วาทีสาธิตกิจ. โรงพยาบาลปลอดบุหรี่ต้นแบบ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร :
มูลนิธิธรรมรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่, 2551.
- ฉันทชาย สิทธิพันธุ์. **Healthy Lung** โฉมออก กัมปอดสุขภาพดี. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร :
เพ็ญจันทร์ สุวรรณแสง โมนัยพงศ์. การวิเคราะห์ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพมหานคร : มิตรเจริญการพิมพ์, 2543.
- รุจา ภูไพบูลย์ และเกียรติศรี ชำนาญเวชพร. พยาบาลสารสนเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์นิติบรรณการ, 2544.
- วิโรจน์ ไววานิชกิจ. อายุรกรรม ห้องปฏิบัติการขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- วารุณี มีเจริญ. แนวทางการวางแผนการพยาบาลผู้ป่วยทางอายุรกรรม เล่ม 1. สระบุรี :
โรงพิมพ์ปากเพรียวการช่าง, 2547
- สว่าง แสงหิรัญวัฒนา. ภาวะการหายใจล้มเหลวในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดกั้นเรื้อรัง. จุลสารสมาคม
เวชบำบัดวิกฤติแห่งประเทศไทย. ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์). กรุงเทพมหานคร, 2538.
- สุมาลี เกียรติบุญศรี. การหยาเครื่องช่วยหายใจในการดูแลรักษาโรกระบบหายใจในผู้ใหญ่.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2535.
- อดิศร วงษา. ปัญหาและการดูแลผู้ป่วยที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ. จุลสารสมาคมเวชบำบัดวิกฤติ
แห่งประเทศไทย. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม-กุมภาพันธ์). กรุงเทพมหานคร, 2541.
- Lemaire F. **Difficult Weaning**. Intensive Care Medicine, 19 : page 569-573, 1993.

ข้อเสนอ แนวคิด วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ของ นางภัทรพร แสงศิลา

เพื่อประกอบการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ 7 วช. ด้านการพยาบาล
(ตำแหน่งเลขที่ รพต.185) สังกัด ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลตากสิน สำนักการแพทย์

เรื่อง เพิ่มประสิทธิผลการอ่านและแปลผลคลื่นไฟฟ้าหัวใจเบื้องต้นสำหรับพยาบาลวิชาชีพหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤต

หลักการและเหตุผล

โรคหัวใจและหลอดเลือด เป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุขอีกโรคหนึ่ง ปัจจุบันอัตราการเสียชีวิตจากโรคหัวใจ มีจำนวนมากขึ้นทุกปี สถิติของผู้มารับบริการด้วยโรคหัวใจและหลอดเลือด ที่หอผู้ป่วยอายุรกรรมของโรงพยาบาลตากสิน มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นด้วย ในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือด จำเป็นที่พยาบาลจะต้องมีความชำนาญเป็นพิเศษ ในการคัดกรองและประเมินสภาพแรกรับ และอาการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการอ่าน และแปลผลคลื่นไฟฟ้าหัวใจเบื้องต้น รวมทั้งมีการบันทึกทางการพยาบาลที่ถูกต้อง ชัดเจน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วย ทำให้ผู้ป่วย ได้รับการดูแล แก้ไขปัญหาอย่างรวดเร็ว มีความปลอดภัยในชีวิต อาการป่วยทุเลาและกลับไปใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติ ดังนั้น การให้ความรู้เรื่อง การอ่านและแปลผลคลื่นไฟฟ้าหัวใจเบื้องต้นแก่พยาบาลวิชาชีพประจำหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤต ให้มีศักยภาพในการคัดกรอง ประเมินสภาพผู้ป่วย โรคหัวใจและหลอดเลือด ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ และให้การพยาบาลที่สอดคล้องกับอาการของผู้ป่วยได้

วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรพยาบาล มีความรู้ในการพยาบาลผู้ป่วยวิกฤตโรคหัวใจและหลอดเลือดอย่างถูกต้อง
2. เพื่อให้บุคลากรพยาบาล สามารถอ่านและแปลผลคลื่นไฟฟ้าหัวใจเบื้องต้น และให้การพยาบาลที่สอดคล้องกับอาการของผู้ป่วยได้
3. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดกรองและประเมินสภาพผู้ป่วยวิกฤตโรคหัวใจและหลอดเลือดอย่างรวดเร็วและแม่นยำ

เป้าหมาย

1. ผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือดที่เข้ารับบริการ โรงพยาบาลตากสิน ได้รับการคัดกรองและประเมินสภาพอย่างถูกต้อง รวดเร็วและพึงพอใจในการบริการ
2. บุคลากรทางการพยาบาลที่สนใจสมัครเข้ารับฟัง

กรอบการวิเคราะห์ แนวคิด ข้อเสนอ

กรอบแนวคิดการบริหารจัดการความรู้ (Knowledge Management) ที่ว่าความรู้เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพ มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม และประเทศให้เจริญก้าวหน้า ในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงด้านข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ อย่างรวดเร็ว อีกทั้งมีความรู้เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก สังคมปัจจุบันเรียกได้ว่าเป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge-based society) จึงต้องใช้ความรู้ในการขับเคลื่อนองค์กร และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การจัดการความรู้เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาองค์กรเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้รับบริการ การจัดการความรู้จะช่วยนำเอาความรู้จากคนในองค์กรออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร โดยเฉพาะความรู้ส่วนใหญ่ที่ใช้ในการปฏิบัติงานจริงที่จัดเป็นความรู้ฝังลึกอยู่ในรูปของทักษะ ก.พ.ร. (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ) ให้คำนิยามไว้ว่า : การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในส่วนราชการซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด

ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 11 กำหนดว่า “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการ ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการ ในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในปัจจุบัน”

ในการดูแลผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือด เป็นปัญหาสำคัญ ที่มีอัตราการเสียชีวิตและมีภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากโรคหัวใจ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี และสถิติผู้มารับบริการด้วยโรคหัวใจและหลอดเลือด เพิ่มสูงขึ้นด้วย จึงจำเป็นที่พยาบาลจะต้องมีความรู้ ความชำนาญเป็นพิเศษในการคัดกรอง และประเมินสภาพแรกเริ่ม มีความสามารถในการอ่านและแปลผลคลื่นไฟฟ้าหัวใจเบื้องต้นและมีการบันทึกการพยาบาลที่ถูกต้อง ชัดเจน และครอบคลุมทุกปัญหา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดูแลผู้ป่วยทำให้ผู้ป่วยได้รับความปลอดภัยในชีวิต สามารถกลับไปใช้ชีวิตประจำวันได้ตามปกติ จากแนวคิดดังกล่าว ทำให้เกิดโครงการนี้ขึ้นมาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรทำให้เกิดทักษะและความชำนาญเพิ่มประสิทธิภาพการบริการที่ดีมีคุณภาพได้มาตรฐานงานการพยาบาล

แนวคิดการดำเนินงาน

1. โครงการนี้ดำเนินการได้ต้องได้ความร่วมมือจากหัวหน้าหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤตและพยาบาลวิชาชีพในหอผู้ป่วย
2. จัดทำเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (power point) และเอกสารเพื่อเป็นคู่มือในการเรียนการสอน ในการอ่านและแปลผลคลื่นไฟฟ้าหัวใจเบื้องต้น สำหรับพยาบาลหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤต
  - 2.1 เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (power point)
  - 2.2 เอกสาร คู่มือ การอ่านและแปลผลคลื่นไฟฟ้าหัวใจเบื้องต้น
3. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ร่วมงาน รับทราบ แนวทางการดำเนิน โครงการ
4. ประสานงานกับกองอายุรกรรมเกี่ยวกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการนำเสนอประกอบคำบรรยาย
5. กำหนดการอบรม วันอังคาร ต้นเดือน เวลา 13.30 – 16.00 น.ในวันประชุมของหน่วยงาน
6. จัดสถานที่อบรม ณ ห้องประชุมหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤต ชั้น 9 อาคารสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช โรงพยาบาลตากสิน
7. ดำเนินการอบรมวิชาการตามกำหนดการ
8. ประเมินผล การอบรม โดยใช้แบบวัดความรู้ ก่อน-หลัง การอบรม เสนอหัวหน้าหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤต และผู้บริหารฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลตากสิน

ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มดำเนินการตั้งแต่ เดือน พฤษภาคม 2551 – สิงหาคม 2551

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือดที่เข้ารับบริการในหอผู้ป่วยกึ่งวิกฤต โรงพยาบาลตากสิน ได้รับการคัดกรอง และประเมินสภาพ อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และพึงพอใจในบริการ
2. พัฒนาคู่มือการพยาบาลผู้ป่วย โรคหัวใจและหลอดเลือดให้มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐาน
3. ผู้ป่วยและญาติมีสัมพันธภาพที่ดีขึ้นกับพยาบาล ให้ความร่วมมือในการรักษาและ เกิดความพึงพอใจเมื่อเข้ารับการรักษาพยาบาล
4. ได้รูปแบบการวางแผนการจำหน่ายที่มีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ประเมินผลความรู้โดยใช้แบบวัดความรู้ ก่อน-หลังการอบรม ร้อยละ 80 มีความรู้เพิ่มมากขึ้น
2. ผู้เข้ารับการอบรม มีความพึงพอใจต่อการอบรม ร้อยละ 80 โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจในการอบรม

ลงชื่อ..... ฉวีพร แสงศิลา .....

(นางกัศพร แสงศิลา)

ผู้ขอรับการประเมิน

วันที่..... 17 มีนาคม 2553 .....

เอกสารอ้างอิง

- กรมการแพทย์, กระทรวงสาธารณสุข. การพยาบาลผู้ป่วยหัวใจเต้นผิดจังหวะ, 2549. นนทบุรี.
จริยา ตันติธรรมและคณะ.การพยาบาลผู้ป่วยวิกฤต.พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์นิติบรรณ
การ, 2547.
- เฉลิมศรี สุวรรณเจดีย์. คู่มือการพยาบาลโรคหัวใจ. กรุงเทพมหานคร:บริษัทการพิมพ์, 2537.
ชมพูนุช อ่องจริต. คลื่นไฟฟ้าหัวใจทางคลินิก. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2539.
- ยงยุทธ สหสกุล. ECC ทางคลินิก. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2540.
สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. <http://www.fipi.or.th/kc/kc.html>. วันที่ 15 กันยายน 2552.
- อัจฉรา เดชฤทธิพิทักษ์.คู่มือการแปรผลคลื่นไฟฟ้าหัวใจโดยสรุป. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้ว
การพิมพ์,2531.
- อัจฉรา เดชฤทธิพิทักษ์. การพยาบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤตในระบบหัวใจและหลอดเลือด ตอนที่ 1 การแปรผล
คลื่นไฟฟ้าหัวใจ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร:ศุภวานิชการพิมพ์, 2548
- Suzanne C. Smeltzer, Brenda G. Bare. **Brunner & Suddaeth's Textbook of Medical – Surgical
Nursing**. Lippincott 9th Philadelphia, 2000.
- Thelan, L. A., Davie, J.K., L.D., Lough, M.E. **Cardiovascular Diagnostic Procedures**. St. Louis:
Mosby, 1994.

